

ΑΝΤΩΝΗΣ Δ. ΜΑΓΓΑΝΑΣ L.L.D.

**ΤΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ**

ΑΝΤΩΝΗΣ Δ. ΜΑΓΓΑΝΑΣ L.L.D.*

ΤΑ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εδώ και αρκετά χρόνια, μέσα στα πλαίσια μιας συνολικής ανεγκληματικής πολιτικής που έχει στόχο τη σφαιρική αντιμετώπιση διάφορων σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων, οι καναδικές κυβερνήσεις προτίμησαν να βασιστούν στη δουλειά επιτροπών ειδικών επιστημόνων.

Οι επιτροπές αυτές διέθεταν το χρήμα και το χρόνο για μια σε βάθος ανάλυση του προβλήματος. Έτσι έγινε και στο θέμα των σεξουαλικών αδικημάτων με θύμα τα παιδιά.

Το ενδιαφέρον και η επικαιρότητα του πορίσματος της Επιτροπής Badgley ξεπερνά ασφαλώς τα σύνορα του Καναδά. Και για το λόγο αυτό σκέφτηκα να παρουσιάσω τις γενικές γραμμές του προς όφελος των ελλήνων επιστημόνων και του κοινού γενικότερα¹⁾. Στις 1421 σελίδες του, το πόρισμα αυτό καλύπτει όλα τα σημεία και τις απορίες που θα μπορούσε να έχει κανείς πάνω στο καυτό αυτό θέμα. Είναι κρίμα που λόγω του όγκου του, το σύγγραμμα δεν μπορεί να διαβαστεί εύκολα από το κοινό, κάτι που θάταν πολύ χρήσιμο γιατί μας ενημερώνει, πληροφορεί και προειδοποιεί για την έκταση και τους κινδύνους του φαινομένου. Το μόνο αδύνατο σημείο του πορίσματος είναι ίσως, το ότι επαφίεται συχνά, για να βελτιωθεί η κατάσταση, στο «κράτος πρόνοιας» με τους μηχανισμούς του αστυνομικής, δικαστικής ή κοινωνικής μορφής. Κι όμως, όπως διαπιστώνουμε από το ίδιο το πόρισμα, ο κίνδυνος για το παιδί υπάρχει συχνά μέσα στην ίδια του την οικογένεια. Επομένως, η επέμβαση δεν πρέπει να έχει μόνο κατασταλτική μορφή αλλά και προληπτική. Με τον τρόπο αυτό θα γίνουν πιο «υπεύθυνοι» οι γονείς που δεν έχουν συχνά συνείδηση των ευθυνών τους απέναντι στα παιδιά.

Γενικά πάντως μπορούμε να πούμε πως, το πόρισμα αυτό, με τα άφθονα επιστημονικά και στατιστικά στοιχεία που παρουσιάζει, αποτελεί σπουδαία πηγή πληροφόρησης για μελλοντικές έρευνες.

Η ομάδα που βρίσκεται πίσω από την εργασία αυτή συγκροτήθηκε από επιστήμο-

* Καθηγητής Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Laval.

1) Πρόκειται για μια ανάλυση και παρουσίαση του Rapport du Comité sur les infractions sexuelles à l'égard des enfants et des jeunes, Rapport Badgley Τόμοι I και II, Ottawa, 1984.

2) Ένα τμήμα της παρουσίασης αυτής δημοσιεύθηκε στο (1985) 26 Cahiers de droit, σελ. 1095-1098.

νες διαφόρων κλάδων (multidisciplinaire). Υπήρχαν νομικοί, γιατροί, ειδικοί για τη νεότητα, μορφωτικοί σύμβουλοι, κοινωνικοί λειτουργοί και άλλοι. Πρόεδρος ήταν ο γιατρός Robin Badgley. Ο ρόλος της επιτροπής ήταν να εξακριβώσει κατά πόσο η νομοθεσία του Καναδά προστατεύει επαρκώς τα παιδιά και τους νέους απέναντι στα σεξουαλικά αδικήματα και τι πρέπει να γίνει για να βελτιωθεί η κατάσταση.

Όσον αφορά τη μεθοδολογική της έρευνας, η Επιτροπή βασίστηκε κυρίως σε στατιστικά στοιχεία και βολιδοσκοπήσεις (sondages). Συμβουλευτήκε επίσης διάφορους φακέλλους που βρίσκονταν στην αστυνομία, τα νοσοκομεία και τις υπηρεσίες προστασίας της νεότητας.

Το πόρισμα διαιρείται σε εννέα μέρη και περιλαμβάνει 55 κεφάλαια. Το πρώτο και πιο σημαντικό μέρος είναι αφιερωμένο στις προτάσεις και εισηγήσεις. Το δεύτερο παρουσιάζει την έκταση του φαινομένου ενώ το τρίτο αναφέρεται στο δίκαιο που ρυθμίζει αυτά τα θέματα. Στη συνέχεια βρίσκουμε στοιχεία για την αντιμετώπιση του προβλήματος από τις διάφορες υπηρεσίες. Τέλος το πόρισμα ασχολείται με την πορνεία των νέων και με τα άσεμνα δημοσιεύματα που έχουν αντικείμενο εκμετάλλευσης τα παιδιά.

Η Επιτροπή κρούει τον κώδωνα του κινδύνου από την αρχή: «Μεγάλη συγκίνηση και εντύπωση νοιώσαμε απ' αυτά που μας διηγήθηκαν τα παιδιά θύματα σεξουαλικών αδικημάτων καθώς και από τα στοιχεία των ερευνών μας. Η ζωή πολλών από τα θύματα αυτά μένει στιγματισμένη για πάντα από την ανασφάλεια, το φόβο και την απελπισία. Οι σεξουαλικές επιθέσεις και ασελείς πράξεις κατά των παιδιών, ενώ είναι πολύ συνηθισμένο φαινόμενο, είναι σχεδόν τελείως αγνοημένες. Δεκάδες χιλιάδες παιδιών και νέων στιγματίζονται για όλη τους τη ζωή. Για τα περισσότερα από τα θύματα αυτά οι ανάγκες τους θα παραμείνουν χωρίς απάντηση και αντιμετώπιση. Και όμως τα σιωπηλά αυτά θύματα (και είναι πολλά) είναι εκείνα που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη φροντίδας και βοήθειας»³⁾

Μικροστά στην ανησυχητική αυτή κατάσταση το ποινικό και αστικό δίκαιο εμφανίζονται χωρίς ξεκαθαρισμένους αντικειμενικούς στόχους για την προστασία των παιδιών από τα σεξουαλικά αδικήματα. Πολλοί νόμοι χρησιμοποιούν απηρχαιωμένη ορολογία και είναι ξεπερασμένοι. Η Επιτροπή προτείνει διάφορες μεταρρυθμίσεις που στηρίζονται σε πέντε βασικές αρχές. Πρέπει να προσδιορισθούν με ακρίβεια και σαφήνεια:

- 1) Η φύση των σεξουαλικών πράξεων.
- 2) Η ηλικία των παιδιών θυμάτων.
- 3) Ο νομικός χαρακτήρας της «συναίνεσης» ενός παιδιού.
- 4) Η φύση των νομικών και κοινωνικών δεσμών ανάμεσα στο δράστη και το παιδί και
- 5) Η βλάβη (σωματική και ψυχική) που υφίσταται το θύμα.

Η Επιτροπή διαλέγει καθαρά την «τιμωρητική» στάση απέναντι στα αδικήματα με θύματα παιδιά και προτείνει να προστεθούν νέα αδικήματα στον ποινικό κώδικα⁴⁾, να συμπληρωθούν με καινούργιες περιπτώσεις τα ήδη υπάρχοντα εγκλήματα

3) *Rapport Badgley, supra*, σημ. 1, σελ. 29.

4) Βλέπε για παράδειγμα στη σελ. 61 του πορίσματος όπου προτείνεται να ποινικοποιηθεί η συμπεριφορά

και να αυξηθούν ωρισμένες ποινές. Τέλος, πρέπει να καταργηθούν όλοι οι κανόνες που αφορούν την (αν)ικανότητα ενός παιδιού να καταθέσει στο δικαστήριο, ώστε οι καταθέσεις των παιδιών να γίνονται δεκτές και να κρίνονται όπως οι καταθέσεις των ενηλίκων⁵⁾.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες συμπαραστάσης στα παιδιά θύματα, διαπιστώνεται δυστυχώς πως δρουν συχνά ανεξάρτητα η μια από την άλλη με αποτέλεσμα να μη συλλαμβάνουν αποτελεσματικά τις ανησυχίες και τα προβλήματα του κοινού πάνω στο θέμα αυτό. Προτείνεται λοιπόν η ίδρυση ενός Γραφείου του Επιτρόπου (Bureau du Commissaire) που θα υπάγεται απ' ευθείας στο Πρωθυπουργικό Γραφείο και θα παίρνει μέτρα για τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και ένα καλλίτερο συντονισμό.

Ακολουθούν οι προτάσεις για μεταρρύθμιση του Ποινικού Κώδικα. Προτείνεται, για παράδειγμα, η δημιουργία του αδικήματος της «κατάχρησης εμπιστοσύνης» (abus de position de confiance) για τις σεξουαλικές επαφές και σεαλείς πράξεις με νέους κάτω των 18 ετών⁶⁾. Προτείνεται επίσης η κατάργηση της διάταξης που τέθηκε σε εφαρμογή το 1983⁷⁾ και είχε σκοπό να ενθαρρύνει τις σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ νέων προβλέποντας πως δεν χωρεί ποινική δίωξη όταν το θύμα, που συναίνεσε στην πράξη, είναι κάτω των 14 χρόνων και υπό τον όρο ότι η διαφορά ηλικίας με το δράστη είναι λιγότερη από τρία χρόνια⁸⁾. Ο νομοθέτης δεν πρόβλεψε όμως την περίπτωση όπου ένα κορίτσι θα «δεχόταν» να έχει σεξουαλικές σχέσεις μετά από πίεση που θα εξασκούσε μια παρά συνομήλικων αγοριών.

Τέλος το πόρισμα, παραθέτοντας τις παθητικές μαρτυρίες ωρισμένων παιδιών, μας πείθει πως τα θύματα αυτά θα ήξεραν να αμυνθούν καλλίτερα αν είχαν μια σωστή

του ατόμου που πείθει, προτείνει ή παρασύρει ένα παιδί, με σεξουαλικό κίνητρο, ν' αγγίξει ένα μέρος του σώματος του ατόμου αυτού ή κάποιου άλλου προσώπου.

5) Βλέπε το άρθρο 586 Καν. Ποιν. Κώδ. που ακαιτεί για την καταδίκη που βασίζεται στην ένορκη κατάθεση ενός παιδιού, τη διασταύρωση (corroboration) της κατάθεσης από ένα άλλο ανεξάρτητο αποδεικτικό στοιχείο. Εν τούτοις οι έρευνες που έγιναν για λογαριασμό της Επιτροπής Badgley αποδεικνύουν καθαρά πως οι καταγγελίες παιδιών είναι βάσιμες στη μεγάλη πλειοψηφία τους.

6) Το άρθρο 146(1) Καν. Ποιν. Κώδ., που έχει περιορισμένη εφαρμογή, τιμωρεί με ισόβια κάθειρξη (ποινή maximum) τον άνδρα που έχει σεξουαλικές σχέσεις με κορίτσι κάτω των 14 ετών. Στόχος του άρθρου αυτού υπήρξε η προστασία ειδικά των κοριτσιών λόγω των συνεπειών που μπορεί να έχει μια τέτοια πράξη (ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, αφροδίσια νοσήματα). Τελευταία, μετά τη θέση σε ισχύ του «Χάρτη των δικαιωμάτων και ελευθεριών του Καναδά» υπάρχει διχογνωμία στη νομολογία για τη συνταγματικότητα του άρθρου 146(1). Μερικές αποφάσεις θεώρησαν το άρθρο αντισυνταγματικό γιατί προστατεύει μόνο τα κορίτσια και όχι τα αγόρια. Οι δικαστές που υποστήριξαν την αντισυνταγματικότητα του νόμου, θεωρούν πως οι βιολογικές διαφορές μεταξύ άνδρα και γυναίκας δεν είναι αρκετές για να δικαιολογήσουν τη διαφορετική μεταχείριση (R.v.D.L., (1985) 46 Crim.Rep. (3d) 172 και P.v Neely, Ontario Dist. Ct. 6/9/1985). Αντίθετα, οι δικαστές που θεωρούν το νόμο συνταγματικό, βασίζονται στους μεγαλύτερους κινδύνους που διατρέχουν τα κορίτσια και θεωρούν αυτή τη διαφορετική μεταχείριση δικαιολογημένη σε μια ελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία (R.v.M.E.D. (1985) 47 Crim.Rep. (3d) 382).

7) Η πρόταση αυτή που στοχεύει στην κατάργηση μιας τόσο πρόσφατης διάταξης, επιβεβαιώνει τους φόβους που είχαμε εκφράσει στο παρελθόν ότι δηλ. ο καναδός νομοθέτης, κάτω από την πίεση διαφόρων κοινωνικών ομάδων, μεταρρυθμίζει βιαστικά το δίκαιο χωρίς να έχει μια σφαιρική και συνολική άποψη ωρισμένων προβλημάτων. Σχετικά με τις σημαντικές μεταρρυθμίσεις του 1983, βλέπε Α. Μαγγανά, «Πρόσφατες μεταρρυθμίσεις που αφορούν τα σεξουαλικά αδικήματα στον Καναδά», (1984) 54 Ποιν. Χρονικά 561-571.

8) Άρθρο 246.1(2) Καν. Ποιν. Κώδ. Και η διάταξη αυτή κρίθηκε πρόσφατα αντισυνταγματική από μερικές αποφάσεις, γιατί οι δικαστές δεν θεώρησαν λογικό να τιμωρούνται οι σεξουαλικές σχέσεις όταν οι συμμετέχοντες έχουν μια ωρισμένη διαφορά ηλικίας, πράγμα που σημαίνει πως υπάρχουν σεξουαλικές σχέσεις περισσότερο ή λιγότερο κοινωνικά αποδεκτές: R.v. Le Gallant, (1985) 47 Crim.Rep. (3d) 170.

πληροφόρηση ως προς τις συνέπειες καθώς και ως προς τις υπηρεσίες που υπήρχαν για να τα συμπαρασταθούν⁹⁾.

2. Τα στατιστικά δεδομένα

Όσον αφορά τη συχνότητα των σεξουαλικών αδικημάτων γενικά, τα κύρια συμπεράσματα της έρευνας της Επιτροπής αποδεικνύουν πως μια γυναίκα στις δύο και ένας άνδρας στους τρεις υπήρξαν θύματα ανεπιθύμητων σεξουαλικών πράξεων σε μια κάποια στιγμή της ζωής του. Τέσσερις στις πέντε αυτές πράξεις έγιναν κατά την παιδική τους ηλικία ή τη νεότητα. Τίθεται κατά συνέπεια το ερώτημα: Μήπως η κατάσταση αυτή είναι ίδιο της σημερινής κοινωνίας ή υπήρχε ανέκαθεν; Τα δεδομένα αποδεικνύουν πως η συχνότητα των αδικημάτων αυτών έμεινε σχετικά σταθερή σε σχέση με την αύξηση του πληθυσμού εδώ και ένα ωρισμένο χρονικό διάστημα. Η διαφορά που παρουσιάζεται σήμερα στους αριθμούς δεν έχει σχέση με τη συχνότητα των αδικημάτων αλλά κυρίως με το γεγονός ότι οι канаδοί συνειδητοποίησαν πραγματικά αυτό το βαθιά ριζωμένο πρόβλημα του οποίου οι διαστάσεις δεν άλλαξαν ουσιαστικά κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Σήμερα όμως είναι πολύ περισσότερα τα άτομα και οι οργανώσεις που καταγγέλλουν αυτή την κατάσταση και προσπαθούν να τη διορθώσουν.

Η Επιτροπή διαπιστώνει εξ άλλου πως τα κύρια θύματα των σεξουαλικών αυτών πράξεων είναι παιδιά και νέοι που ανήκουν στα δύο φύλα αν και τα κορίτσια είναι δύο φορές περισσότερα από τα αγόρια. Τρία στα τέσσερα κορίτσια και περίπου εννέα στα δέκα αγόρια δε μίλησαν ποτέ για τα γεγονότα αυτά από φόβο. Χρειάζεται λοιπόν να οργανωθούν καλλίτερα οι ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες ώστε το κοινό να μπορεί να απευθύνεται με μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και για να υπάρχει μια καλλίτερη πληροφόρηση.

3. Η νομοθεσία και τα σεξουαλικά αδικήματα κατά των νέων

Το πόρισμα της Επιτροπής τονίζει ειδικότερα ωρισμένα εγκλήματα είτε λόγω της σοβαρότητάς τους (ανθρωποκτονία¹⁰⁾ είτε λόγω της συχνότητάς τους (προσβολής της αιδούς) και προτείνει να ποινικοποιηθεί η επιδειξιμανία (exhibitionisme).

Η ιστορική ανάλυση των κυριότερων σεξουαλικών αδικημάτων δείχνει πως με τον καιρό δημιουργήθηκε μια ανισότητα όσον αφορά την προστασία των παιδιών. Το

9) Στη σελ. 177 του πορίσματος βρίσκομε την ακόλουθη εξιστόρηση από μια ενήλικη γυναίκα: «Μεταξύ τριών και δώδεκα χρόνων, υπήρξα θύμα βιασμού και ασελών πράξεων από τα ακόλουθα πρόσωπα:

- ένα φαρμακοποιό μέλος μιας φιλικής μας οικογένειας
- ένα γείτονα μιας ωρισμένης ηλικίας (σχεδόν τυφλό)
- το γυιο ενός άλλου γείτονα.

Η κατάσταση αυτή κράτησε ώσπου πληροφορήθηκα ωρισμένα πράγματα για τη σεξουαλικότητα, τη σύλληψη και την εγκυμοσύνη στα δώδεκα χρόνια. Τότε μόρεσα, από μόνη μου, να θέσω ένα τέρμα στις καταχρήσεις αυτές:

- μη ξαναπηγαίνοντας στο σπίτι του γείτονα
- λέγοντας κατηγορηματικά «όχι» εν γνώσει του «γιατί» της άρνησής μου.
- πληροφορώντας έναν από τους γονείς μου για την τακτική του φαρμακοποιού

10) Οι στατιστικές αποδεικνύουν ότι οι ανθρωποκτονίες παιδιών κατά τη διάρκεια σεξουαλικής επίθεσης αζητήθηκαν κατά τη διάρκεια 1961 με 1981.

γεγονός αυτό ωφείλεται εν μέρει στο ότι η περιγραφή ωρισμένων εγκλημάτων βασίστηκε στην υπόθεση ότι τα θύματα θα ήσαν ενήλικοι. Για παράδειγμα αναφέρεται ο όρος σεξουαλική «επίθεση» (agression) που δεν μπορεί να εφαρμοστεί όταν πρόκειται για κάποιον που προτείνει σ' ένα παιδί να αγγίξει τα σεξουαλικά όργανα κάποιου άλλου.

Το καναδικό ποινικό δίκαιο για τα σεξουαλικά αδικήματα όπως ίσχυε πριν το 1983⁽¹¹⁾ παρουσίαζε σημαντικά κενά που αποδυνάμωναν την προστασία των παιδιών και των νέων. Και πολλές όμως από τις μεταρρυθμίσεις του 1983 παρουσιάζουν κενά στο θέμα αυτό αφού υιοθετήθηκε ακόμα μια φορά για τα παιδιά ένα νομοθετικό πλαίσιο που έχει μελετηθεί και συλληφθεί ειδικά για τους ενήλικους⁽¹²⁾.

Όσον αφορά το δίκαιο της απόδειξης και ειδικότερα τις μαρτυρικές καταθέσεις των παιδιών, η Επιτροπή πιστεύει ότι, για να προστατευθούν αποτελεσματικά τα θύματα, πρέπει να μπορούν να καταθέτουν χωρίς νομικούς περιορισμούς⁽¹³⁾ και να μην απαιτείται πλέον η διασταύρωση (corroboration) της μαρτυρικής κατάθεσης του παιδιού από άλλα ανεξάρτητα στοιχεία⁽¹⁴⁾. Εξ άλλου ο αποκλεισμός μιας τέτοιας κατάθεσης βασίστηκε στο παρελθόν σε λανθασμένες απόψεις σχετικά με την αξιοπιστία της μαρτυρίας ενός παιδιού, απόψεις που δεν είχαν καμιά στατιστική και εμπειρική βάση.

4. Η στάση της αστυνομίας

Τα στοιχεία αποδεικνύουν πως λίγες καταγγελίες καταλήγουν στα δικαστήρια σε σχέση με εκείνες που μπαίνουν στο αρχείο. Μαθαίνουμε ακόμα πως, όσον αφορά τα σοβαρότερα σεξουαλικά αδικήματα, η πιθανότητα να υκοστεί ένας ανήλικος σεξουαλική επίθεση είναι η ίδια είτε πρόκειται για πρόσωπο του περιβάλλοντός του (πατέρας, θείος, κηδεμόνας) είτε πρόκειται για ξένο.

5. Οι διάφορες υπηρεσίες προστασίας της νεότητας

Σήμερα στον Καναδά υπάρχουν αρκετές ειδικές υπηρεσίες καθώς και Σύλλογοι που ασχολούνται με την προστασία των νέων, όπως η S.A.V.A (Sexual Abuse Victims Anonymous Association) στη Βρετ. Κολομβία. Η λύση που προτιμάται για τα θέματα αυτά είναι η προσφυγή σε ειδικούς. Έτσι επιτυγχάνεται μια καλλίτερη έρευνα και μια αποτελεσματικότερη δράση.

11) Τη χρονιά αυτή τέθηκαν σε εφαρμογή βασικές τροποποιήσεις. Βλέπε, *Supra*, σημ. 7.

12) Βλέπε για παράδειγμα την έννοια της «σεξουαλικής επίθεσης» (agression sexuelle) (άρθρο 246 Καν. Ποιν.Κώδ.), έννοια προβληματική για τα δικαστήρια. Μια προσπάθεια ερμηνείας βρίσκεται στη σελ. 365 του πορίσματος, όπου σεξουαλική επίθεση θεωρείται κάθε επαφή, χωρίς τη συναίνεση του θύματος, με τα σεξουαλικά του όργανα ή κάθε επαφή που γίνεται με σεξουαλική πρόθεση. Βλ. επίσης *R.v. Taylor*, (1985) 19 *Can.Crim. Cases* (3d) 156, όπου τονίζεται η πρόθεση της «σεξουαλικής ικανοποίησης» (gratification) καθώς και η «σαρκική απόχρωση» (carnal aspect) του εγκλήματος, και *R.v. Alerton*, (1985) 17 *Can.Crim.Cases* (3d) 204. Τέλος το Ανώτατο Δικαστήριο του Καναδά σε μια πρόσφατη απόφαση *R.v.Chase*, 15 Οκτωβρίου 1987, επικύρωσε την πιο κλατεία ερμηνεία ανατρέποντας την απόφαση του Εφετείου που απαιτούσε επαφή με τα σεξουαλικά όργανα.

13) *Loi sur la preuve au Canada*, S.C. 1970, c.E-10.

14) *Supra*, σημ. 5

Σχετικά με τα διάφορα «πρότυπα» επέμβασης στον τομέα αυτό, υπάρχουν δύο φιλοσοφίες: εκείνη που έχει σαν επίκεντρο το παιδί και όπου οι ειδικές υπηρεσίες αναλαμβάνουν ολοκληρωτικά το θύμα και δρουν με βάση το πραγματικό του συμφέρον και εκείνη που έχει σαν επίκεντρο την οικογένεια και όπου τονίζεται κυρίως η «θεραπευτικής» μορφής επέμβαση και όχι η προσφυγή στον ποινικό μηχανισμό σαν κατασταλτικό μέτρο. Αυτή η δεύτερη μέθοδος έχει σαν κύριο στόχο τη μείωση στο ελάχιστο των συνεπειών (συγκινησιακών, κοινωνικών και οικονομικών) που μπορεί να προκαλέσει η διάλυση μιας οικογένειας.

Η Επιτροπή Badgley αναγνωρίζει πως κάθε ένα απ' αυτά τα πρότυπα έχει τα υπέρ και τα κατά. Από θεωρητική άποψη και οι δύο μέθοδοι εμφανίζουν ενδιαφέρον. Στην πρακτική τους εφαρμογή όμως παρουσιάζουν πολλά κενά και σοβαρές ατέλειες υπό την έννοια ότι τα θύματα σεξουαλικών επιθέσεων έχουν άνιση μεταχείριση.

Όσον αφορά τις υγειονομικές υπηρεσίες που προσφέρονται στα θύματα, η μελέτη των κλινικών προγραμμάτων διαφόρων νοσοκομείων, δείχνει πως ωρισμένα νοσηλευτικά ιδρύματα μελέτησαν και έθεσαν σε εφαρμογή πλήρη προγράμματα υποδοχής και εξυπηρέτησης αυτών των παιδιών που φτάνουν μέχρι την μακροχρόνια παρακολούθησή τους.

Τ' αποτελέσματα μιας έρευνας που έγινε στα μεγάλα νοσοκομεία και αφορούσε 623 παιδιά θύματα σεξουαλικής επίθεσης ή ασελγών πράξεων, αποδεικνύουν πως τα παιδιά αυτά διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν ψυχολογικές και συναισθηματικές διαταραχές παρά σωματικές βλάβες. Ακόμα και σε πολύ μικρά παιδιά, δύο ή τριών χρόνων, μπορεί να υπάρξει μεγάλη διαταραχή συμπεριφοράς.

Τέλος η Επιτροπή επιβεβαιώνει τους γενετικούς κινδύνους της αιμομιξίας. Αν και είναι δύσκολο να συγκριθούν τα συμπεράσματα των διαφόρων ερευνών που αφορούν το θέμα, εν τούτοις οι έρευνες συμφωνούν στο ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος ανωμαλιών καθώς και πρόωρων θανάτων στα αιμομικτικά παιδιά. Το γεγονός αυτό ενισχύει την άποψη ότι πρέπει να διατηρηθεί το έγκλημα της αιμομιξίας στον Ποινικό Κώδικα¹⁵⁾ παρά τις αντίθετες απόψεις ωρισμένων ειδικών.

6. Σωφρονιστική μεταχείριση των εγκληματιών

Η Επιτροπή αντιμετώπισε μεγάλες δυσκολίες στο κεφάλαιο αυτό λόγω έλλειψης στατιστικών στοιχείων που αφορούσαν τους εγκληματίες που καταδικάστηκαν για σεξουαλικά αδικήματα κατά ανηλίκων.

Όσον αφορά την υποτροπή, τα στοιχεία δείχνουν πως ένας στους τέσσερις (25,8%) εγκληματίες που τέλεσαν σεξουαλικά αδικήματα είναι υπότροπος. Σχετικά με το «προφίλ» του εγκληματία, τα στοιχεία δείχνουν πως έστω και αν εκ πρώτης όψεως φαίνεται να προέρχεται από οικογένεια μέσης κοινωνικής τάξης, είναι άνθρωπος που ζει στο περιθώριο, χωρίς σταθερή εργασία και μη διαθέτοντας ούτε τις ικανότητες ούτε την επαγγελματική κατάρτιση για να βρει μια τέτοια δουλειά. Η κλειοψηφία αυτών που καταδικάστηκαν για σεξουαλικά αδικήματα κατά ανηλίκων, γνώριζαν από πριν τα θύματά τους. Ένας στους έξη (17,7%) είχε στο παρελθόν τουλάχισ-

15) Άρθρο 150 Καν.Ποιν.Κώδ.

στον μια εισαγωγή σε νοσηλευτικό ίδρυμα για ψυχική ασθένεια. Τέλος, ένα άλλο στοιχείο που προκύπτει από την έρευνα είναι πως οι υπότροποι που τέλεσαν μη σεξουαλικά αδικήματα είναι γενικά πιο επικίνδυνοι για τα παιδιά από εκείνους που τέλεσαν εγκλήματα «σεξουαλικού χαρακτήρα».

7. Η πορνεία των ανηλίκων

Η πορνεία αποτελεί μια ανθηρή βιομηχανία στον Καναδά. Για πολλούς νέους είναι η αρχή μιας καριέρας στο έγκλημα. Η Επιτροπή αφού ανάλυσε τις διάφορες διατάξεις του Καναδικού Ποινικού Κώδικα⁽¹⁶⁾ κατέληξε στο συμπέρασμα πως αφορούν κυρίως τους ενηλίκους και δεν καλύπτουν την πορνεία των νέων.

Οι ανήλικοι που εκδίδονται έχουν ένα τρόπο ζωής που οι περισσότεροι άνθρωποι δεν υποπτεύονται. Κοινό τους γνώρισμα είναι πως, για διάφορους λόγους, εγκατέλειψαν τα σπίτια τους και άφησαν νωρίς το σχολείο και τις σπουδές. Λίγοι προσπάθησαν να βρουν μια σταθερή δουλειά πριν εγκαταλείψουν οριστικά το σπίτι τους. Η πορνεία εμφανίζεται κατά συνέπεια σαν ένα μέσο για να κερδίσουν εύκολα χρήματα και μάλιστα περισσότερα απ' όσα θα κέρδιζαν αν δούλευαν σε μια παραδοσιακή απασχόληση. Εκείνο που τους τραβά στην καινούργια τους «ζωή» είναι η έλξη της «κιάτσας» και παρ' όλο που οι περισσότεροι μαθαίνουν γρήγορα να φυλάγονται από τις κακοτοπιές, εν τούτοις συχνά από ανωριμότητα δεν μπορούν να αντιληφθούν τις σοβαρές συνέπειες που έχει αυτός ο τρόπος ζωής σωματικά, συναισθηματικά και κοινωνικά για την εξέλιξή τους.

Τα στατιστικά δεδομένα φανερώνουν πως πολλοί από τους νέους που εκδίδονται μεγάλωσαν σε οικογένειες της μέσης κοινωνικής τάξης και σε μερικές περιπτώσεις ανήκαν στην υψηλή κοινωνία. Οι περισσότεροι εξήγησαν το γιατί κατέληξαν στην πορνεία από το ότι θα κέρδιζαν γρηγορότερα χρήματα. Πολλοί άρχισαν τις καταχρήσεις οινόπνευματων και ναρκωτικών μπαίνοντας στο «κύκλωμα». Ο κίνδυνος να κακοποιηθούν είναι μεγάλος όταν κάνουν «πεζοδρόμιο». Επίσης, συχνά διαπράττουν αδικήματα αποκτώντας έτσι εγκληματική πείρα, πράγμα που αποτελεί μια από τις πιο σοβαρές συνέπειες της πορνείας. Τέλος, τρεις στους τέσσερις νέους απάντησαν αρνητικά στην ερώτηση: «Αν ήταν να ξανάρχιζες τη ζωή σου, θα ξανάβγαινες στο πεζοδρόμιο;»

Ασφαλώς, το πρόβλημα της πορνείας των νέων δεν είναι εύκολο να λυθεί. Η Επιτροπή πιστεύει πως για να περιορισθεί η έκταση του φαινομένου, πρέπει να ψηφιστούν καινούργιοι νόμοι για την καταστολή της συμπεριφοράς των νέων που εκδίδονται καθώς και των πελατών τους⁽¹⁷⁾, πρέπει να ενισχυθούν οι κοινωνικές υπηρεσίες και τα προγράμματα για τους νέους αυτούς, πρέπει να τους προσφερθούν διάφορες δυνατότητες καριέρας και τέλος πρέπει το ίδιο το κοινό να κατατοπιστεί για να πάρει θέση στο θέμα.

16) Άρθρα 193 και επ. Πρόσφατα ο νομοθέτης τροποποίησε το άρθρο 195.1. Καν.Ποιν.Κώδ. με στόχο να χτυπήσει την έκδοση και την πορνεία στους δημόσιους χώρους. Βλέπε γενικά για το θέμα το ενδιαφέρον πόρισμα της Επιτροπής Fraser πάνω στην πορνεία και τα άσεμνα δημοσιεύματα στον Καναδά, Ottawa, 1985.

17) Προτείνεται μάλιστα να αναγγέλονται δημόσια τα ονόματα των «πελατών» ώστε να το σκέφτονται δύο φορές πριν καταφύγουν στη λύση αυτή.

8. Τα άσεμνα δημοσιεύματα και οι νέοι

Ο Καναδικός Ποινικός Κώδικας δεν περιέχει καμιά διάταξη που να αφορά τη δημιουργία, διανομή ή πώληση πορνογραφικού υλικού με αντικείμενο εκμετάλλευσης τα παιδιά. Η Επιτροπή πιστεύει πως πρέπει να απαγορευτεί αυστηρά κάθε φιλμ που παρουσιάζει νέους σε σκηνές σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή σεξουαλικής βίας. Η νομοθετική αυτή απαγόρευση πρέπει να συνοδεύεται από μια πιο αποτελεσματική πολιτική κατασχέσεων και ερευνών όταν απαιτείται από τις περιστάσεις.

Τα στατιστικά και εμπειρικά στοιχεία δείχνουν πως, για την ώρα, η αστυνομία ελέγχει την κατάσταση και το «υλικό» αυτό είναι σχεδόν ανύπαρκτο. Όμως η κατάσταση μπορεί σύντομα ν' αλλάξει μιας και τα οπτικοακουστικά μέσα εξελίσσονται με ταχύτατο και συχνά ανεξέλεγκτο ρυθμό. Για να εμποδιστεί το φαινόμενο της εύκολης και φτηνής αναπαραγωγής της παιδικής πορνογραφίας η καναδική αστυνομία πρέπει να συνεργαστεί στενά με τις αστυνομίες άλλων κρατών.

Όσον αφορά την πρόληψη, πρέπει να εφαρμοστεί στα σχολεία και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ένα πρόγραμμα πληροφόρησης των παιδιών για τους κινδύνους που διατρέχουν να πέσουν θύματα εκμετάλλευσης απατεώνων που τους ζητούν να ποζάρουν για πορνογραφικές φωτογραφίες. Εφ' όσον ένας άνδρας στους έξη και μια γυναίκα στις δεκαεφτά, μεταξύ αυτών που αγόρασαν έστω και για μια φορά στη ζωή τους πορνογραφικό υλικό, το έκαμαν όταν δεν είχαν ακόμα κλείσει τα δεκαπέντε χρόνια πρέπει να γίνει πιο δύσκολη η αγορά του υλικού αυτού από τους νέους. Στην έρευνα που έγινε, οι καναδοί πιστεύουν στην πλειοψηφία τους πως πρέπει να τεθεί όριο ηλικίας για την αγορά πορνογραφικού υλικού.

10. Συμπεράσματα

Το πόρισμα της Επιτροπής Badgley αποτελεί σπουδαία πηγή στοιχείων για τα σεξουαλικά αδικήματα κατά των παιδιών και των νέων γενικά. Παρ' όλο ότι γνωρίζαμε μερικά στοιχεία από τη διδασκαλία του ειδικού ποινικού δικαίου, εντυπωσιαστήκαμε από την έκταση του φαινομένου και την απουσία μέτρων για την αποτελεσματική προστασία των τόσο εύθραυστων θυμάτων. Γίνεται λοιπόν φανερό πως επείγει η λήψη μέτρων, νομοθετικού και κοινωνικού χαρακτήρα για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος ώστε να προστατευτεί καλλίτερα το σπουδαιότερο κεφάλαιο που διαθέτει μια κοινωνία, ήτοι τα παιδιά.